

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

BRZOJAVNE VESTI

Baron Beck.

DUNAJ 11. Danes zjutraj je ministarski predsednik baron Beck prišel iz Budimpešto.

Iz Srbije.

Današnja seja skupštine.

BELIGRAD 11. Seja skupštine je bila proglašena za tajno in je z dveurnim pre sledkom trajala od 9 ure zjutraj do 9 ure zvečer. Na dnevnem redu je bila razprava vladac izjave o političnem položaju. Opoludne so se poučne demonstracije v po jačani meri ponovile.

BELIGRAD 11. V tajni seji skupštine je imel minister za unanje stvari Milošević triuren ekspozicijo unanjem položaju, nakar je vojni minister Stepanović govoril eno uro. Na to je bila o izjavah otvorjena debata. — Ker se je priglasilo k besedi mnogo govornikov ne bo debata danes končana. Ta okolnost kaže, da je vest o že izvršenem glasovanju neresnična.

Srbski poslanci proti vojni.

BELIGRAD 11. Na včerajšnji popoldanski konferenci poslanec skupštine je bila z 93 proti 66 glasom vsprejeta rezolucija, ki se izjavlja proti vojni.

Kredit za oboroževanje.

BELIGRAD 11. „Beogradske Novine“ poročajo, da bo skupština med drugim tudi sklepla o nujnosti predloga, da se vojnemu ministru za vse slučaje stavi na razpolago 30 mil. dinarjev.

Zavrnitev srbske protestne note na Dunaju.

BELIGRAD 11. Na včerajšnjem ministarskem svetu, katerega se je udeležil tudi kralj, se je razpravljalo tudi o zavrnitvi srbske protestne note od strani avstro-ogrskih vlad. Vladalo je izredno razburjeno razpoloženje. Kralj Peter je baje izrecno opominjal na mir. Govorce o vedenju kraljem so silno ozovoljili. — Listi pišejo zelo ostro proti Avstro-Ogrski.

Odbor za narodno obrambo.

BELIGRAD 11. „Politika“ poroča, da se je včeraj iz najuglednejih mescanov, politikov, generalov, vseučiliščnih profesorjev, trgovcev in novinarjev sestavil odbor za narodno obrambo. Naloga odbora bo, da vodi vse gibanje proti utelesenju Bosne.

Klofač v Belgradu.

BELIGRAD 11. Državni poslanec Klofač je prišel včeraj v Belgrad in je prisostvoval seji skupštine.

PODLISTEK.

Gospa Baptist.

Francoski spisal GUY de MAUPASSANT.

Moj prvi pogled, ko sem v Louainu stopil v čakalnico, je bil na uro: Imel sem čakati še dve uri in deset minut na ekspressni vlak v Pariz.

In naenkrat sem se čutil tako utrujenega, kakor bi bil deset ur hodil peš; potem sem se oziral naokoli, kakor da bi mogel citati s tem, kako naj prebijem čas do odhoda vlaka. Potem sem šel ven in sem zamišljen ostal pred kolodvorom, ves prevzel samo od ene želje, da bi našel kaj, s čemer bi si skrajšal čas. Puščoba mi je legla na dušo. Kaj početi? Kaj početi? Naenkrat sem zapazil pogreb, ki je iz stranske ulice zavil na cesto, po kateri sem gledal.

Pogled na mrtvaški voz in na pogrebce je bila olajšava za me. Vsaj za deset minut se bom s čim raztresel...

Naenkrat pa sem podvojil svojo potornošč. Ves sprevod je obstajal samo iz osmeha gospodov, katerih eden je plakal. Drugi so se prijateljski razgovarjali. No-

Pomirjenje med Srbijo in Črnofer.

BELIGRAD 11. Srbski diplomatični zastopnik v Cetinjah Jovanović se je včeraj povrnil na Cetinje.

Srbija se ne oborožuje.

BELIGRAD 11. (uradno). Nasproti vistem o splošni mobilizaciji srbske armade se izjavlja, da ni razun moštva, sklicanega potom kraljevega ukaza bilo sklicanih pod orožje drugih čet. Pod erožjem je le 10.000 mož.

Iz Turčije.

Ramazanova vožnja sultana.

CARIGRAD 11. Ramazanova vožnja sultana k prorokovemu plašču se je izvršila mirno. Oficijelno se dementira poročilo listov, da je bil sultan bolan. Aretovanja reakecionarcev se nadaljujejo. Preiskave so pričele.

Turčija najela posojito.

SOFIJA 11. „Wolffov biró“ poroča iz Carigrada, da je nemška banka posodila turški vlad 200.000 turških funtov.

Novaren položaj v Smirni.

CARIGRAD 11. Konzuli v Smirni zahtevajo od velevlasti, da se odpolje tja vojne ladije, ker je položaj Evropejcev kritičen. — Ulemi propovedujejo v močehaj vojno, ker se na parlamentarnih volitvah zmagali Grki in radi akcije Avstro-Ogrske in Bolgarske.

Protestni shod v Solunu.

SOLUN 11. Včeraj popoldne je ottomanski odbor priredil protestni shod proti Avstro-Ogrski in Bolgariji, katerega se je udeležilo 4000 oseb. Govorili so turški, bolgarski, srbski in romunski govorniki.

Iz Bolgarske.

Prihod kralja Ferdinandda v Sofijo.

BEROLIN 11. Iz Sofije javljajo, da pride jutri kralj Ferdinand v Sofijo. Inozemski diplomatski zastopniki ne pozdravijo kralja ob njegovem prihodu.

Izvolski u Londonu.

LONDON 11. Ruski minister za unanje stvari Izvolski je imel z Greyom dve in polurni pogovor. Izmenjanje menij daje nado, da se sedanja kriza reši povoljno. Popoludne je Izvolskega vsprejel kralj Edward.

KRETA.

ATENE 11. V tukajšnjih diplomatskih krogih se govori, da so zastopniki nekaterih velevlasti nasvetovali Grki, da naj ne vsprejme izvršene proklamacije utelesenja Krete z Grško.

benega duhovnika ni bilo videti. Pomislil sem: civilen pogreb! postal sem sila radoven in slednjič me je prijela čudna želja, da bi se pridružil gospodom. Tako sem imel vsaj nekaj opraviti in ubiti s čim dolgčas. Na mestu sem se odločil in z žalostnim obrazom sem sledil pogrebem.

Gospoda, ki sta stopala zadnja, sta se začedeno ozrla po meni in si tiho nekaj pospetala. Brez dvoma sta se vprašala, da li sem iz mesteca. Potem sta se obrnila do para pred seboj, ki se je tudi ozrl po meni. To motreče pogledavanje mi je bilo neprijetno, in da mu napravim konec, sem pristopil h gospodoma, stopajočima pred mano, in sem rekel: »Oprostite, gospoda, da motim vajin razgovor. Ko sem videl ta civilni pogreb, me je obšla želja, da se pridružim, ne da bi sicer poznal mrlja, ki ga spremljate.« — Eden gospodov je odvrnil: »Ženska je.« — Presečen sem vprašal: »Pa je le civilen pogreb, ne res?«

Drugi gospod, ki ga je očividno veljalo pojasnit mi stvar, je povzel besedo: »Da in ne. Duhovščina nas ni hotela spremiti.«

»Ah! sem se začudil in razumel ni sem čisto nič, za kaj se je šlo.

Atentat na generalnega guvernerja Miščenka.

PETROGRAD 11. Na manevskem polju v Turkestanu sta bila v četrtek generalni guverner, znani kavalerijski veljnik v rusko-japonski vojni in njegov adjutant zadeta od vojaških krogelj. Preiskava je dokazala, da so mnogi vojaki imeli seboj ostre patroni. Rane so le lahke. Posebna preiskovalna komisija bo se stvar preiskala.

Shod pol. društva Edinost na Opčinah.

Včerajšnji shod na Opčinah, na katerem je poročal državni poslanec dr. Rybář, je bil mnogostevilno obiskan, kljub temu da je naš list dan poprej po neljubi pomoti napovedal napaden dan prireditve.

Prostorna Jamščekova dvorana je bila nabit po polna.

Državni poslanec dr. Rybář je otvoril shod omenil, da kakor je vše poročal o svojem delovanju v drugih krajih svojega volilnega okraja, tako tudi danes storiti na Opčinah. Predstavil je g. urednika Hejreta iz Prage, ki ga je občinstvo v celoti akimiralo. Prepustivši predsedništvo g. uredniku Cotiču je pričel svoje poročilo.

Važni dogodki na Balkanu silijo govornika k temu, da bi se bavil tudi z istimi, dasi niso na že poprej določenem dnevnem redu. Moramo se čuditi, kako so se mogli tako velevažni dogodki zvršiti v par dneh. Nas interesirajo isti temi bolj, ker gre za dve jugoslovanski deželi, Bosno-Hercegovino in Bulgarijo. Govornik je podal kratek pregled razvoja balkanskih stvari od leta 1875 — punta Hercegovcev v Nevesinji, začetka te bosanske ustaje, črnomorsko-srbsko vojsko proti Turčiji, rusko-turške vojske do Sv. Štefanskega miru in slednjič berolinskega kongresa, ki je dovedel tudi do okupacije Bosne in Hercegovine. Od tedaj je začela avstro-ogrška administracija v teh deželah, ki jo avstrijski oficirji sicer grozno hvalijo, ki pa izgleda nekam drugače v resnici. Dejstvo je, da, kakor je razvidno iz publicističnih pojavitv pravoslavnega in mohamedanskega prebivalstva, bi isto raje zopet prišlo pod Turčijo. To je slabo spričevalo za avstro-ogrško upravo. Najbolj značilno je pa to, da avstro-ogrška uprava troši dvakrat več za žendarmerijo, nego za šolstvo. To je zanesljiv simptom, kako izgleda avstro-ogrška uprava.

Govornik je omenil mladoturško gibanje, ki je priborilo ustavo Turčiji. S

Moj ljubezni sošed mi je nato na tihem zaupal: »O, to je dolga zgodba! Mlada žena si je sama končala življenje, in zato je nočejo cerkveno pokopati. Gospod tu spredaj, oni, ki joka, to je njen soprog.«

Odgovoril sem nekoliko v zadregi: »Kar mi tu pravite, gospod, me jako zanima. Ali bi bilo zelo indiskretno od mene, ako bi vas prosil, da mi to zgodbo poveste? Čim Vam je pa to le količaj neprijetno, delajte, kakor da nisem ničesar rekel.«

Gospod me je prikel zaupljivo pod pazdu.

Ali ni mi nikakor ne neprijetno, niti kar ne! Počakajte hipček... ostaniva malo zadaj. Hočem Vam vso stvar povedati... to tako žalostno zgodbo! Časa imava dovolj, predno pridemo gor na pokopališče. Leži namreč tu na hribu, med drevjem, in precej strma pot je.«

In pričel je: »Mlada žena, gospa Hantová, je bila hči bogatega trgovca iz tukajnjega kraja, nekega gospoda Fontanelle. Čisto mlad otrok, ko je bila namreč starša enajst let, je postala žrtev strahovitega zločina, hlapce njenega očeta, ki je zlorabil. Zbolela je na smrt na posledicah brutalnosti tega lopova, in na strašni

NAROČINA ZNAŠA

za vas leta 24 K, pol leta 12 K, 3 meseca 6 K; za ne-roč brez dopisane naročnine, se uprava ne ozira.

Naročina na nedeljsko izdanje „EDINOST“ stane: celo-

Izlet E 5-20, pol leta 2-20. Nefrankov-

vani pisma se ne sprejemajo in rekopisi se vražja.

Naročine, oglase in reklamacije pošljati na upravo lista.

UREDNISTVO: urad Giorgio Galatti 18 (Naredni dan)

Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik

koncernej lista „Edinost“. - Natisnača tiskarna koncernej

lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti 18.

Poštne-kraješkega reda Et. 841-652. TELEFON IL 11-57

tem se je Turčija ojačila. Sedaj je naša država smatrala, da je že skrajni trenotek za aneksijo okupiranih dežel.

Kako naj bo tu stališče nas Jugoslovjanov? Uvažuje, da se je naša monarhija povečala za čez pol drug milijon Slovanov, morali bi pozdraviti z veseljem to aneksijo. Ali kako se je dosedaj tam postopalo, to nam ne ugaja. Ne s strahom pred kanoni in bajoneti, ampak z ljubezni si mora naša monarhija pridobiti srca tamšnjega prebivalstva. Pa to tudi glede nas samih. Kajti tamošnji narod dobro vidi, kako se z nami tukaj postopa. Ako vlada hoče zapovedovati na slovenskem Balkanu, potem ne sme doma zatirati Slovanov. Kako nas zatirajo, bi bilo odveč govoriti. Tudi s Hrvati se postopa kot s sužnji, kakor bi se niti na Turškem ne upali.

Zaljubog imamo le malo upanja, da se bo v prihodnjih bolj postopalo. V manifestu, izdanem o aneksiji na bos.-herc. ljudstvo, se pridoznavata neko državno pravo Ogrske nasproti novima provincijama. To je le kompliment Madjarom, katerih se tam gori boj. Prvo tako državno pravo sploh ne obstaja, drugič je smešno povdardjati dozdevno pradavno zgodovinsko pravico, prav tako bi res kaka bila.

Bosna in Hercegovina sta jugoslovanski deželi; radi tega ne spadati ni k Budimpešti, ni k Dunaju, ampak k nam. Z nami Jugoslovani naj se združiti; to bo bolje za nas vse in tudi za Avstrijo samo.

Po tej sliki teh velepomembnih dogodkov je govornik prešel na predmet, označen v dnevnem redu.

Omenil je najprej besmenje Nemčev v Ptiju proti Slovencem povodom občnega zboru družbe Sv. C. in ono naravno reakecijo v Ljubljani, ki ni imela nikak drug namen, nego da ljudstvo izkipi nekoliko svoje ogorčenje. To se dogaja po vsem svetu. Ali tu je vlada poslala vmes provokatorične in surove nemške vojake proti Slovencem. Tekla je kri! (Ogorčenje!)

Tu je vlada zopet pokazala enkrat svojo dvojno mero. V Ptiju, kjer se je ranilo Slovence, in okraju glavar ni hotel postopati dočim so v Ljubljani radi par razbitih šip proti demonstrantom imeli takoj vojaki pri roki.

Govoril sem pred dnevi z ministarskim predsednikom Beckom. Na njegovo obsojanje ljubljanskih dogodkov, sem ga vprašal, ali se je skrivil las kakemu Nemcu, dočim pa so bili Slovenci v Ptiju ranjeni. Tu ni vlada storila ničesar, tam

sodni obravnavi je prišlo na dan, da je vlogo bitje že tri meseca, strahovan od groženj zverinskega človeka, služilo njevom grozovitim nasladam. Obsodili so ga na dosmrtno prisilno delo.

Malo dekleto je održalo, kakor Kajn zaznamovano s sramotnim znamenjem na čelu, čisto osamljen, brez tovarišic, s katerimi bi se igralo, da prezirano celo od odraslih, kakor bi se le-ti bali, da si onesnažijo usta, ako bi pritisnili kdaj poljub na vlogo celo otrokovo...

Človeka je zares presuni, gledati vlogo dekleto na igrališčih v mestnem parku. Mladina mesteca se je tam vinko popoldne igrala, ona pa je stala vedno

e traktirala z bajonetni in krogljami. Bar. Beck je moral sam priznati resnico.

Eno dobro posledico pa imajo ljubljanski dogodki, da so namreč približali k sebi obe poglaviti stranki na Slovenskem. Skupna nevarnost nas je približala! Upati je, da se pride do sporazumljenja. Posebno nas v Trstu navdaja to z radostjo z nekim zadoščenjem. To bližanje obeh strank je že ustrašilo vlado. Kajti v politiki ne velja resnica, ampak le moč in le v naši edinstvi je moč.

Apelira na vso slovensko javnost in zlasti na okoličane, naj bodo složni, naj opuste malenkostna nasprotja. Le složni bomo dosegli svoj namen, blagostanje slovenskega naroda.

Na to je govornik presel k tržaški volilni reformi in je obsežno tolmačil določila novega volilnega reda za mestni oziroma deželnini zbor tržaški. Naglašal je, da bomo morali gledati, da pridemo tudi v mestu do primerne veljave.

Volitve bodo bržkone še le pridnje leta. Pozivlj, pa že sedaj, da se noben Slovenec ne da zvesti od kake druge politične stranke. Mi moramo povzdigniti slovensko zastavo na slovenskem ozemlju! Ako bi se našinci pridruževali drugim strankam, bi jačili te poslednje, a tlačili ob enem Slovence. Mi moramo hoditi zložno in svojo pot.

Zborovalec Krizmančič je črtal paralelo med postopanjem Italijanov povodom smrti Nabergoja in Slovencev povodom smrti Veneziana. Žigosal je postopanje vlade na šolskem polju v Ljubljani in Trstu.

Ker se ni nikdo več oglasil za besedo, je predsednik Cotič zaključil zborovanje teplim apelom na zložno delo in bratsko slogo, ki sta nam potrebna v teh zgodovinskovalnih časih, ki jih je tako živo opisal državni poslanec dr. Rybář. Potem se ne uresniči bojazen, ki jej je dal izraza zadnji današnji govornik, da ostanemo namreč Slovani tudi še nadalje — sužnji! Ob viharnem vsklikanju se je zborovanje zaključilo.

Po zborovanju se je zbrala prijateljska družba v »Gospodarskem društvu«, in so tu govorili gg. dr. Rybář, Čeh Hejret in Krizmančič. Izlasti so prisotni iskrenim zadovoljstvom pozdravili zatrdilo z Hejretom, da bodo Čehi vsikdar rama ob rami stali z nami Jugoslovani.

Dnevne vesti.

Zvišanje tarif na južni železnici je ministerstvo za železnice odobrilo. Zvišanje se uvede s prihodnjim letom. Južna železnica bo imela od povišanja 5 mil. krov več dohodka.

Dlajško podporno društvo v Trstu vabi svoje odboru k važni odborovi seji, ki se bo vršila danes v pondeljek dne 12. oktobra ob 7. uri in pol zvečer v običajnem prostoru.

Pogrebno društvo pri sv. Jakobu v Trstu ima danes 12. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih »Konsumnega društva« pri sv. Jakobu svojo navadno sejo; naprošeni so gg. odborniki, da nobeden ne manjka.

svoji spremjevalki in skrila obraz v njem velikem predpasniku.

Odrasla je in postalo je še hujše. Kadar je šla po ulicah, vedno spremjevana od svoje guvernante, kakor bi se bala, da se ji utegne pripetiti še enkrat takta strahovita nesreča, je vedno imela povešene oči, kakor pod bremenom skrivnostne sramote, ki je ležala na njej. Deklice, ki so veliko manje nedolžne, nego bi človek mislil, so se je ogibale, kakor bi imela kugo...

Komaj da jo je kdo pozdravil, da se ji je tu in tam kak moški odkril. Matere so deiale večinoma, kakor da je niso videli. Nekaj dovitipnežev jo je nazivalo »gospa Baptist«. Baptist namreč je bil imen hiapcu, ki jo je bil zlorabil in uničil.

Nihče ni poznal skrivnih muk njene duše, kajti komaj da je kdaj govorila in nikdar se ni smejava. Celo njeni starši so bili mrzli proti njej, kakor bi bili hudi nanjo radi napake, ki se ni dala več popraviti.

Bila je zala, bleda, visoka, vitka — s kratka: elegantna. Brez te nesrečne afere, gospod moj, bi mi bila tako ugajala.

(Konec prih.)

Vpisovalo se bo tudi nove ude. — Vstopnina je 2 kroni, mesečnina pa 1 krona. St. Jakobski prebivalci, pristopajte k društvu, kajti to je v vašem lastnem interesu.

»Čitalnica« pri sv. Jakobu vabi gg. odbornike k važni seji, ki se vrši danes pondeljek ob 8. uri in pol zvečer. Objedneni opozarja. »Čitalnica« p. n. pevce na pevsko vajo, ki se vrši jutri torek. »Čitalnica« vabi vse gospice in gospode, ki jih veseli petje, naj se upišejo v društvo, kjer najdejo vsakovrstne zabave in razvedrila.

Tržaška mala kronika.

Padla s petega nadstropja. Aleksandrina Furian, starca 2 leti, hči Morica, stanuječega v ulici Cecilia 4, V. nadstr. spala je včeraj popoldne ob 2¹/₂ v postelji skupaj z materjo. Dočim je mati spala, se je dete splazilo s postelje na okno. Priprta oknica so se odprla na stežaj in — dete je padlo s petega nadstropja v spodaj ležeče dvorišče.

Prihitele je iz zdravniške postaje dr. Bolmarčič, ki je konstatiral smrt ponesrečenega deteta. Strla se mu je lobanja. Prišla je na lice mesta tudi sodna komisija. Obup starišev je nepopisan. Truplo so pustili v hiši.

Koledar in vreme: — Danes: Maksimiljan muč. — Jutri: Edvard kralj. — Temperatura včeraj ob 2. uri (popoludne) + 21° Cels. — Vreme včeraj: lepo.

Naše gledališče.

Sinočna predstava igre »Bratje Sv. Bernarda« je privabila občinstva v razveljivo številu: gledališče je bilo malone razprodano. Upamo, da temu bode i nadalje tako; potem smemo reči, da je nam razvoj naše Talije zagotovljen. Predstava je izborna ugajala, kakor je umevno pri taki igri, na senzacijonalnih sceničnih efektih. Igralo se je — razun par nesigurnosti — izborna in živo in občinstvo ni štedilo s ploskanjem. Priponinjam, da je vprvoritev tako težke ensembleske igre, kakorščna je »Bratje Sv. Bernarda«, narančnost bravurni komad za naše gledališče. Dekoracije so bile krasne in kostumi primerni.

V ostalem prepustamo besedo našemu kritiku. S svoje strani upamo, da bo repreza sledila v kratkem. S tem interpretiramo le željo občinstva.

Vesti iz Goriške.

† **Danilo Fajgelj.** V četrtek je umrl v Gorici znani izredno plodovit glasbenik Danilo Fajgelj. Pokojnik je bil rojen v Idriji 19. novembra 1840. Služboval je kakor učitelj v Bučki na Dolenjskem, na Trati in v Zalemlogu na Gorenjskem, potem dolgo let v Tolminu in na Trpenici. Zadnja leta je preživel pokoj v Gorici, kjer je opravljal službo organista v župni cerkvi sv. Ignacija.

x **Žrebanje obveznic dejavnega posoja** iz leta 1902. vršilo se je 1. t. m. Izžrebanje so naslednje obligacije: Št. 213 in 214 po K 2000, št. 5 z 1000 K. Deželna blagajna jih izplačuje po novem letu v nominalni vrednosti po izročitvi istih s kuponi od 1. januvara 1909. naprej. Obveznica št. 170, ki se je izžrebal 1. oktobra 1907. z dobitkom 2000 krov, se do sedaj še ni predložila v realizacijo.

Pavško društvo v Vipavi je priredilo igro »Cigan«, ki je vzbujala mnogo smeha in pohvale; čisti preostanek se pošlje v Ljubljano za nedolžne žrtve.

Na splošno zahtevanje se igra ponovi v nedeljo 11. septembra zvečer ob 7 in pol ura ravno tam; čisti preostanek se pošlje neurečnim pogorelcem v Cenem vrhu nad Vipavo; radi tega se pričakuje obilno vdelezbo.

Vesti iz Kranjske.

Obrotna nadaljevalna šola se ustanovi v Mengšu.

Schwarzova cenzura. »Slov. Narod« je bil v minolem tednu parkrat zaplenjen, v petek zaradi — kranjske hranilnice.

Cesare Levi urar in zlator

TRST — KORZO št. 41

naznanja vsem svojim cenjenim klijentom, da je odprli novo prodajalnico (blizu state). Danes ima v zalogni veliko izberov novih zlatih, srebrnih, nikelastih, jeklenih ur itd. za moške in ženske. Tudi ima veliko izberov zlatanic, kakor n. pr. dolge zlate verižice, prstane z dijamanti ali brez istih. Specjaliteta prstani iz novega zlata, moderno izdelani in po zmernih cenah.

(Konec prih.)

EDINOST

283

EDINOST

283</p

Meščanska šola v Postojni se sme imenovati vsled dovoljenja naučnega ministerstva „Cesarja Franca Jožefa I. jubilejska meščanska šola.“

Notranjski Javornik gori že več dni. Požar se širi le po tleh, vsled tega ga tako dolgo niso opazili. Skoda je velika, ker so pogorele korenine drevesom. Postojniki gozdov so večinoma Postojnčani. Začeli so najbrž polharji vsled neprevidnosti.

Razne vesti.

Zenska v najboljih letih. Pod tem naslovom piše Adela Schreiberova v „Frauenzeitung“: Znatno so se spremnili nazeri o tem, kdaj je ženska v najboljih letih. Od tega tronotka, ko se je pričelo več in več ceniti v ženski ne le njeno mladost in zunajo dražestnost, ko neizkušenost in naivnost nista več najvišja idealna ženske, od te dobe se je mladost ženske takoreko razširila; zrela, bistra, razumna ženska bolj mika nego dečinsko nedolžna. Ženske, katera je zmožna svojem poklicu, z lastnim delom pridobiti si neko pozicijo, ne zameče se več med starošo, ako dolgo ostane neomožena. Tudi matere najdejo delokrog in sfero interesov, ki daleko presegata dom in otroško sobico.

S tem pa postajejo naše ženske in dečice dejanski mlajše; ne potrebujejo več nasilnega protvarjanja, ne lezejo kakor svojetasno v kot odpravljene stare device, ne vejejo več kakor nekdaj za matrone označene soprote. Napravilo se je preseneče opazovanje, da zlasti v krogih, v katerih živijo ženske čilo, delavno in tudi duševno napeto življenje, mnogo od njih napravljajo mlajši utis, nego moški v i.ti starosti, v 35–40 letih imajo mnogo več mladosti, prežnosti in gibanosti. Videti tudi je, da deceva v zakonih, v katerih je mož mlajši (in taki zakoni se stalno menjajo), ni več vzbujen vtič neprimernosti, manjši nudijo isti popolnoma harmonično sliko.

Tako ima sedaj beseda „mladost“ za žensko popolnoma drug pomen. Zanimiva je skreta, ki jo je priredil neki švedski ženski časopis. Večina vprašanih ni navedla kakor najlepša leta prvo mladost, marveč zrelost med 30. in 40. letom. „Najlepša doba za žensko je ona, ko je zadost mlada, da bi bila krasna, in zadost stara, da bi umevala prijateljstvo. Popolnoma mlada ženska ne more biti prava prijateljica, ni za to zadost razumna in zadost prizanesljiva.“ Drugi meni: „Mnenja sem, da ima ženska najlepša leta nad 30. in 40. leti, kajti tedaj izkušenost, ki jo napravlja dobroščeno, razumuo in sočutno“. Ali: „Najkrasnejša doba je ona, ko ima ženska lahko srca kreposti, ali že polno umevanja za resnost življenja“.

Portugalska kraljica-mati zblaznila. — Mati bivšega umorjenega portugalskega kralja Karlosa, in stara mati sedanjega kralja Manuela je zblaznila in sicer od tedaj, ko sta jih bila ubita ein Karlos in unuk prestolonaslednik. Osega dan, ko so jej pokazali umorjenega sina, vrgla se je v preveliki bolečini na mitva telesa in so jo morali le s silo pred odtrgati. Že nekoliko dni po tem dogodka pojavili so se na njej znaki blazočnosti. Kraljica ima fikso idejo, da so jej roke in oblike še vedno oškropljene s krvjo. Kraljice ne gre več iz svojih soban ter izbegava vsako društvo. Njeno stanje je čim dalje slabše in pričakovati je najhujih posledic. Kraljica je danes v 69-letu starosti ter je vdova po pokojnem portugalskem kralju Louisu.

Julij Justh — baron. Iz Budimpešte javlja, da bo v kratkem predsedniku ogrske zbornice Juliju Justhu podelen nagovor barona.

Konji zginjajo. — V velikem svetu čim dalje bolj zginjajo vozovi s konji. Ljudje vozijo sebe in tovare na avtomobilih. V samih predmetnih Pariza, glavnega mesta Francoske je letos za 16.000 konj manj, nego pred 10 leti. Društvo za vožnje v kočijah je potrebovalo 15.000 konj, sedaj jih ne potre-

buje ni 10.000. Pariški tijakerji držijo 2000 konj manje. Potem takem bodo v Parizu kočije s konji kmalu velika redkost.

Res ecclesiasticae.

X. Na vprašanje, komu smejo duhovniki in redovniki zapuščati svoje imetje, določila je cesarica Marija Terezija z resolucionjo od dne 18. julija 1772., da po svetni duhovni lahko razpolagajo s svojim imetjem, kakor jim draga, ako pa kateri umrje brez testimenta, dobe od njegove zapuščine po trejini cerkev, reweži in bližnjih sorodnikov, ako so ti ubogi in potrebeni, se jim mora priznati tudi druga tretjina. Do dedičine ima pravico ona cerkev, katero je umrl zadnjio oskrboval: če je ta pa premožna, določita škofija in deželna vlada drugo potrebitno cerkev v škofiji za dediča; to pa je v slučaju, ako delež presega sveto 500 goldinarjev, ali če bi škofija in deželna vlada ne bila edini glede cerkve, tedaj se mora prositi za najvišji odlok. Ako pa umrel duhovnik ni zakonitih dedičev, zapade ta delež fiskusu. Dedičino, katero so zahtevali za se neki ordinarijati od duhovniških zapuščin, brez vsakega zakonitega naslova, se z omenjenim dnem strogo prepoveda.

Ko je papež Klement XIV. z bulo dne 21. julija 1773. «Dominus ac redemptor noster» razpustil jezuitski red, klatilo se je po deželah in pasilo lenovo vse polno bivših jezuitov, nepokoreci se škofom, ki so jih vsprejeli kakor posvetne duhovne in jim nakazali stalno mesto. Da bi se te nerdenče spravilo v red, zapovedala je cesarica Marija Terezija dne 27. januaria 1775., da morajo škofje vse redovniških oblub odvezane osebe popisati in vsako posamično prasati, za katero škofijo je določena. Če pa kak nekdanji člen jezuitskega reda ni še prevzet v okrožje nobene škofije, se mora izraziti brez obostavljanja, v katero želi stopiti ter se ima brez odloga doposlati dotičnemu škofu, ker duhovnik, ki se brez vsakega nadzorstva potepajo po svetu, se ne sme trpeti.

Škofu, ki so si ga bivši redovniki izbrali za svojega višega pastirja, se morajo pokoriti brez prigovora in se brez njegovega dovoljenja ne smejo odstraniti iz škofije. Ker se je vsem bivšim patrom podelila mirovinia iz državnega zaklada, so zadostno preskrbljeni in morajo določeno jih duhovniško službo vestno izvrševati in škofijske zapovedi izpoljevati, drugače se jim odvzame pokojnina.

V drugi polovici 18. stoletja so bili neštivilni samostani tako natlačeni redovnikov, da se ni vedlo kam z njimi. Da bi se vsaj za največjo potrebo naredil prostor v njih, določila je cesarica Marija Terezija z odlokom dne 25. avgusta 1775., da bodo od tedaj naprej oskrbovali le redovniki službo vojaških kapelanov. Od teh se pa zahteva, da so izkušeni, znanstveno izobraženi, ponižni, pridi in dobrega navnega vedenja, da bodo kos svojemu težkemu, z velikimi nevarnostmi združenemu poklicu. Vsled tega ne more pred dovršenim 35. letom postati nobeden redovnik vojaški kapelan, ker le v tej starosti se more pričakovati, da si je pridobil zahtevano sposobnost in prepotrebne lastnosti.

Redovnikom, ki bodo služili nepretrgano 15 let kakor kapelani pri polkih ali v vojaških bojnišnicah, podeli se po preteklu te dobe, ako želé, vrniti se v samostan, letna nagrada 100 goldinarjev: na to imajo pravico tudi redovniki, ki so si v izvrševanju svojega poklica nakopali pred tem časom trajno bolezen ali so postali drugače nezmožni za nadaljevanje svoje službe. To sveto se ima izročati dotičnim vedno na roko v njih svobodno razpolago in jim je ne sme odvzeti ali prikrajšati nobeden samostanski predstojnik.

Pravica, za predlaganje sposobnih redovnikov vojaškimi kapelani, ostane imejiteljem polkov, a pred imenovanjem mora vsakega kandidata izprašati in aprobirati dotični vojaški župnik; brez tega se ne sme nobenega prezentirati. Ako kak polk ni zadovoljen s svojim kapelatom in ga želi poslati nazaj v samostan, mora to prej naznaniti vojaškemu supeririorju.

Ker so posamični batalijoni ali stotnijske polkov raztezeni po več krajinah, kapelan pa povsod biti ne more, so obvezani duhovni v dotičnih krajinah v opravljanje cerkevih obredov pri teh oddelkih; ako pa v kakem kraju ni duhovna, mora njegov posel opravljati bližnji samostan brez vsake nagrade.

V raznih polkih se govore tudi razni jezikti: načelniki samostanov so torej vedno na razpolago redovnikov, ki so zmožni vsaj nemškega, češkega in ogrskega jezika.

Velika zaloga vsakovrstnega pohištva

- navadne do najfinje vrste po najnižjih cenah.

Peter Jeraj

TRST, ulica Vincenzo Bellini št. 13
ter vogal ulice sv. Katarina.

Pozor Slovenci!

V dobroznan prodajalnici muških oblek

„Alla Città di Trieste“

: Trst, ulica Giosuè Carducci 40 (prej Torrente).

novi dohodi za jesensko in zimsko sezono. Moške obleke kamgar barvane in črne. Obleke za otroke in dečke od 3 do 10 let. Velika izbera paletot za moške in dečke. Površniki in jope z ovratnikom astrahan ali zajčjevo kozo. Specijaliteta tu in inozemskega blaga ter lastna krojačnica za izdelovanje oblek po meri.

Fuštanaste srajce, hlače iz bombaževine, spodne hlače, pletenine in druge potreščine za delavce, po cenah da se ni bat konkurence, samo v dobroznan prodajalnici

ALLA CITTA' DI TRIESTE

Ulica Giosuè Carducci št. 40 (ex ulica Torrente)

Govori se slovensko.

Tvornica dežnikov in solčnikov

GIUS. FERRATA - TRST

Tovarna: ul. Montecucco 13. Prodajalnica: Corso 36.

Izbera palic za sprehode.

Izvršujejo se poprave in prevlačenja.

= Novo pogrebno podjetje

Pisarna in prodajalna Via Vincenzo Bellini št. 13.

Telefon št. 1402 (poleg cerkev sv. Antona Novega) Telefon št. 1402

Zaloga oprave ulica Massimo D' Azeglio št. 18

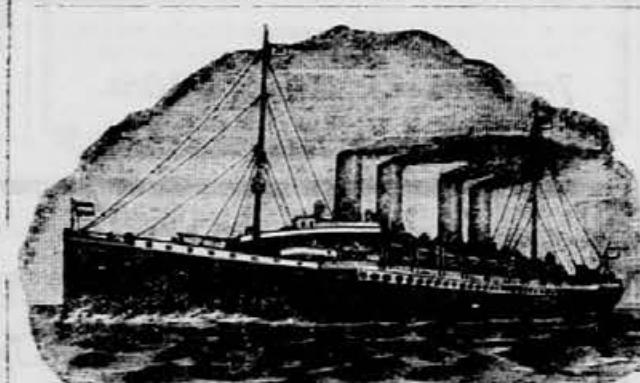
Prireja pogrebe od najprostejše do najlegantnejše vrste v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zaloge vseh potreščin za mrlje, kakor: kovinaste in lepo okrasene lesene rakve; čevlje, vence iz umetnih cvetlic, kovine, porcelana in perl.

Bogata zaloge: VOŠČENE SVEČE.

Cene nizke, da se ni bat konkurenco.

HENRIK STIBELJ in drugi.

Kdo hoče potovati hitro in lepo v AMERIKO, naj se vozi s parniki največje svetovne družbe

Severno-nemški ....

Lloyd v Bremenu.

Informacije glede cen, črt itd. se dobivajo vedno brezplačno.

Potovanje iz Trsta skozi Bremen v New-York traja samo 7 dni.

Odhodi v Severno Ameriko iz Trsta skozi Bremen trikrat v tednu. Potniki, ki potujejo na parnikih Severno-nemškega Lloyda so sprejeti povsodi od društvenih uradnikov. — Kdo hoče oditi v Ameriko, naj piše takoj, da se okoristi prilike potovati ceno in lepo.

CENE ZMERNE.

Na ladiji dobra poskrba.

Potne listke se zamore dobiti v Trstu pri

F. Stumpe, Piazza Giuseppina I

SLOVENCI NE ZAMUDITE OBISKATI

Pariške prodajalnice obuvala :: :: :: (Calzoleria Parigina)

kjer najdete vsaki dan nove dohode najlepšega obuvala za gospode, gospé in otroke. Največja eleganca, cene zmerne, blago prve vrste

Bosna.

Bosna obsega 15.027 štirjaških kilometrov in je približno toliko kakor Češka. Na le za 900 štirjaških kilometrov večjih tleh Češka prebiva več ko 6 in pol milijonov ljudi Bosna pa ima po zadnjem ljudskem štetju samo 1.737.000 prebivalcev. Tako prihaja na štirjaški kilometer 34 ljudi, to je prebližno toliko ko na Tirolskem.

Kljubu temu da se pet šestin prebivalstva poča s poljedelstvom, je vendar obdelava zemlje še le v počasnom razvoju, in malo več ko polovica dežele so plesodonska. Letino je dala v zadnjih letih niti ne 20 milijonov meter-stotov od katerih odpade kakšna tretjina na koruzo in krmila in nekaj nad četrtino na žito vseh vrst.

Odelovanje tal, ki so zlasti v južnih dolinah zelo rodovitna, pa je v zadnjih desetletjih močno napredovalo.

Začeli so v Bosni z uspehom pridelavati sladkorino repo in mleko podnebje je vedno tudi tako, da pospeševalo sadjerejo, zlasti vino in pa slovečne bosanske slive. Tudi živoreja se je tako povzdignila. Dežela ima tako veliko živine; njeno število se je pod avstrijsko upravo podvojilo, pri nekaterih vrstah celo početvorilo.

Bogata je Bosna na gnezdovih, ki so včudil last države. Divjadi je bilo svoj čas zelo veliko: medvedov, jelenov, merjascev, zecev, divjih rac, jerebic; v zadnjih časih je ni več toliko: a še vedno je za lovca v Bosni došla veselja.

Premoga premora Bosna zelo veliko. Turki so kopanje premoga popolnoma zancmarjeli, a čim je Avstrija zasedla deželo, se je takoj z vncem lotila tega dela in dobiva danes 5 in pol milijona meterstotov premoga na leto. Rado so v bosanski zemlji iskali že starci Rimljani. Dandanes dobiva naša država tam preko miljon meter-stotov železnih rud, iz katerih producira skoraj pol milijona meterstotov suruge železa. Takisto se izkopava žvepla ruda, živo srebro, svinec, baker, tudi zlato in srebro v majhnih množinah. Tudi petrelj so našli v Bosni, ki ga čistijo v deželi in rafineriji.

Trgovina v deželi se je v poslednjem desetletju tako povišala. Izvoz je znašal leta 1906 117.7 milijonov kron uvoz 109 milijonov kron. Pred okupacijo te številke niso dosegle niti sedmeheta dela. Na kakih 20 do 30 milijonov kron so računali takrat izvozno trgovino.

Bosanske železnice so vsega skupaj 1028 kilometrov dolge in so vse v upravi in lasti države. Normalnotirni sta samo vojaška železnica (še iz časa pred okupacijo) Banjaluka — Dobrljin in dve majhni lokalni železnici, skupaj 120 kilometrov. Vse druge železnice so zgrajene Avstrija ozkotirno, pri čemer je bilo premagati velike tehnične težave. Da je gradila ozkotirne železnice, so bili merodajni pred vsem denarni oziri, ker stane ozki tir veliko manje kot normalni tir. Pozneje, ko se je bosanska železniška mreža čezdaje bolj večala, so kompetenčni faktorji to na nepravem mestu izvrševali varčnost opetovanje obzalovali, zlasti ko so veliki načrti za strateške železnice pokazali potrebo normalnih tirov.

Proračun bosanskih državnih železnic postavlja za leto 1908 dohodek na 12.3 milijonov kron, izdatke (neve zgradbe) na 10.9 milij. kron.

Prestolica Bosne je Sarajevo, ki je jsko lepo, moderno mesto z romantično lego. Steje nad 60.000 prebivalcev in ima vodovod in električno razsvetljavo. Slovence živi tam lepo število. Sedem kilometrov od mesta leži slovena žvepla kopalniščki iz modernimi načinami in krasnim parkom.

V vsem je Bosna lepa in zanimiva dežela in ker je vrhu tege slovenska, se moramo njenega priklepljenja k državi le veseliti. Močnoji ko smo avstrijski Sloveni, lažje nam hodo boji in zmagati.

Zaloga svetovnoznanega dežnika piva delniške družbe v Budževicah se ne nahaja v ulici Valdirivo štev. 32. Pripremamo toplo to pivo, ker se ista pristeva med najboljše.

Oglase treba naslovljati na Inseratni odd. Edinosti.

U založbi „TISKARNE EDINOST“

v TRSTU, ulica Giorgio Galatti štev. 18

je izšel v sloven. prevodu

VOHUN

ROMAN

Angloški spisal J. F. COOPER.

Elegantno broširana knjiga s štirim svetlim papirjem, obsegajoča 420 strani male osmerke stane

1. kruno 60 st.

po pošti za stot. več.

Dobi se ga v vseh knjigarnah po Slovenskem.

Razpoložljiva se je proti povzetju ali naprej postanemu znesku

Preprodajalcem popust.

Iščejo se povsod zastopniki.

MALI OGLASI :
se računajo po 3 stot. besedo; mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj.

Stanovanje (soba, kuhinja in mali vrt) se odda v najem Via dell Seoglio 871. 1585

Ženitna ponudba. Posestnik, 35 let star, išče nevesto z malim premoženjem, čedne postave, sposobno za kmetijo. Ponudbe pod "Posestnik" na Inseratni oddelku Edinosti. 1581

Hrastovi sodi od 200 do 800 lirev so na prodaj v ulici Valdirivo 17. (1550)

Učiteljico za hrvaški jezik iščem. — Naslov pove učrava lista. 1593

Gospodinčica Slovenka, mlada, lepe zunanjosti, večna slovenskega, italijanskega in nemškega jezika, že prakticirava v trgovini, išče službo kot prodajalka, blagajničarka, v kakšni pisarni ali uradu, v obči kakorsniosibni službi. Pisati na "Edinost" pod "Pridna B. K.". 1505

Dobro idoča gostilna na deželi v prijaznem kraju išče slobodno na takarico, katera bi hotela pravzeti vino in piwo na račun. Zaslugač dober. Prednost imajo one, ki znajo tudi nekaj nemško. Kje? pove Inseratni oddelok Edinosti. 1574

Prodajo se obleke, površniki, paletots za moške in dečke. — Plačila na obroke. KOSTORIS, ulica S. Giovanni 16, L. tuk "Kavarne Diana". 1505

Radi odpotovanja proda se pohištvo. Ulica Belvedere 31, L. vrata 10. 1561

Proda se dobro upeljana ljudska kuhinja v bližini velikih zgradb. Cena dogovorna. Naslov pri Inser. odd. Edinosti. 1565

Odda se lepa meblirana soba enemu ali 2 nadržnikoma, eventuelno tudi s hraao v ul. Boescuccio 2, vrata 12. 1565

Za francoske lekcije se priporoča čestitim družinam diplomirana učiteljica Enia Živie, Commerciale št. 15, L. n. 1556

F. Pertot

urar I. vrste

Trst ul. Poste Nuove 9

Ne pozabite na Mirodilnico Tomaža Zadnika prej Škrinjerjeva v ulici Farneto št. 33

se dobi vsakovrstne barve, petrolej, čopičev in parfumerij itd. **Kinina Salus.** Velika zaloge

VELIKA ZALOGA PRAZNIH BUTELJK Trst, via delle Ombrelle 5 TELEFON št. 18-48

GUIDO e UGO COEN 100.000 buteljk od Šampanje za refošk.

Prodajajo in kupujejo se buteljke vseh vrst za refošk, Šampanje, bordeaux, rensko vino, konjak itd. **Velika zaloge buteljk od pol litra in 1½ litra.** Danjane iz stekla opteletne.

Prevzamejo se določiljavale na deželo. Kupuje razbito ateklo vseh vrst.

PRVA PRIMORSKA PODJETJE za prevažanje pohištva in spedičijsko podjetje RUDOLF EXNER - TRST

Telefon št. 847. - Via della Stazione št. 17. - Telefon št. 7

Filialke v PULI, GORICI, REKI in GRADEŽU.

Prevažanje pohištva na vse kraje tu in inoxemsta v zaprtih patentnih vozovih za pohištvo, dolgih 6 do 8 metrov.

(Pohištvanje predmetov, ki so jemljivo: potovanje in prevažanje blaga na vse druge.)

Sprojemimo se tudi pohištvo in druge predmete v shrambo v lastna za to pripravljena suha skladilnica.

Edini triški zavod za CISČENJE in SHRANJEVANJE PREPROG

Točna postrežba in nizke cene.

VACUM-CLEANER.

po uporabi novoga izdelka

odlikovanega z diplomom: **velike nagrade** na zadnji mednarodni razstavi v Rimu.

DESTRUCTOR deluje takoj. Pokonči jajčka vsake golazni in ne depusti, da se zoperi zakotijo. Očisti glavo vseh nesnaga. — **DESTRUCTOR** je za vsako družino neobhodno potreben. Ne pomaze, ne razjeda, ni strupen, ampak higijeničen. — Na tisečem pismem dokazuje njegovo izvornost. — **DESTRUCTOR** zaloge

Giuseppe Nuzzi & Co. - Cervignano

Stečlenice po K 4-20, 2-30 in 1-50.

Preprodajalcem popust.

Iščejo se povsod zastopniki.

Na prodaj po vseh mirodilnicah.

Preprodajalcem popust.

Iščejo se povsod zastopniki.

Na prodaj po vseh mirodilnicah.

Preprodajalcem popust.

Iščejo se povsod zastopniki.

Na prodaj po vseh mirodilnicah.

Preprodajalcem popust.

Iščejo se povsod zastopniki.

Na prodaj po vseh mirodilnicah.

Preprodajalcem popust.

Iščejo se povsod zastopniki.

Na prodaj po vseh mirodilnicah.

Preprodajalcem popust.

Iščejo se povsod zastopniki.

Na prodaj po vseh mirodilnicah.

Preprodajalcem popust.

Iščejo se povsod zastopniki.

Na prodaj po vseh mirodilnicah.

Preprodajalcem popust.

Iščejo se povsod zastopniki.

Na prodaj po vseh mirodilnicah.

Preprodajalcem popust.

Iščejo se povsod zastopniki.

Na prodaj po vseh mirodilnicah.

Preprodajalcem popust.

Iščejo se povsod zastopniki.

Na prodaj po vseh mirodilnicah.

Preprodajalcem popust.

Iščejo se povsod zastopniki.

Na prodaj po vseh mirodilnicah.

Preprodajalcem popust.

Iščejo se povsod zastopniki.

Na prodaj po vseh mirodilnicah.

Preprodajalcem popust.

Iščejo se povsod zastopniki.

Na prodaj po vseh mirodilnicah.

Preprodajalcem popust.

Iščejo se povsod zastopniki.

Na prodaj po vseh mirodilnicah.

Preprodajalcem popust.

Iščejo se povsod zastopniki.

Na prodaj po vseh mirodilnicah.

Preprodajalcem popust.

Iščejo se povsod zastopniki.

Na prodaj po vseh mirodilnicah.

Preprodajalcem popust.

Iščejo se povsod zastopniki.

Na prodaj po vseh mirodilnicah.

Preprodajalcem popust.